

บทที่ 5

บริบทและศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาบริบทและศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ นักวิจัยได้ใช้กระบวนการ Focus group และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อให้ทราบถึงบริบทและศักยภาพที่แท้จริงของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการที่จะพัฒนาสู่ความยั่งยืน เนื้อหาประกอบไปด้วย บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ และศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 8 ประเภทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

5.1.1 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ ของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าและการให้บริการของชุมชนในการที่จะทำให้ชุมชนมีรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยดำเนินการในลักษณะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและเป็นเจ้าของกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนร่วมกัน

จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นจังหวัดใหญ่เป็นที 2 ของประเทศไทยและมีชื่อเสียงในฐานะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศจึงได้พยายามผลักดันให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยผ่านการทำธุรกิจชุมชนอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานหลักที่สำคัญคือ องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญคือ งานหัตถกรรม ผนวกกับลักษณะทางธรรมชาติและอุปนิสัยพื้นฐานเดิมของคนเชียงใหม่หรือคนพื้นเมืองที่มีจิตใจอ่อนโยน มีมิตรไมตรีกับผู้คนรอบข้างได้หล่อหลอมและถ่ายทอดออกมาในลักษณะของการทำธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการที่สร้างความประทับใจให้กับลูกค้าและเป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวางไปทั่วโลกอุปกับการที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนเป็นจำนวนมากในแต่ละปีจึงทำให้การดำเนินธุรกิจชุมชนในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนได้รับความสนใจจากชุมชนและมีการทำธุรกิจประเภทนี้เกิดขึ้นภายในชุมชนเป็นจำนวนมากและการทำธุรกิจประเภทนี้นอกจากจะทำรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นแล้วยังเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมจังหวัดเชียงใหม่และทำให้จังหวัด

เชียงใหม่กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย จากการศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่นกรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปเป็นบริบทของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกับการท่องเที่ยวจังหวัดได้ดังนี้

(1) วิสาหกิจชุมชนกับการสืบทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

วิสาหกิจชุมชนของ จังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะเป็นการที่สืบทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นถือว่าเป็นงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับ จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นจุดสนใจที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมและซื้อสินค้าเหล่านี้จนสามารถทำรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก โดยวิสาหกิจชุมชนกับการสืบทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่ การแกะสลัก การทอผ้า ปศุกรรม เช่น การปั้น ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยแรงงานที่มีทักษะและฝีมือซึ่งมีความเชี่ยวชาญและชำนาญ ผสมกับภูมิปัญญาของท้องถิ่นเพื่อที่จะทำให้ได้งานที่มีความละเอียดและประณีตและมีความสวยงาม จึงสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เช่น อัญมณี คนโท สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจากรุ่นสู่รุ่น จนทำให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปที่จะเข้ามาเที่ยวชมและซื้อสินค้าเหล่านี้ในชุมชนจนทำให้มีการจัดงานเทศกาลการท่องเที่ยวประจำปีเกิดขึ้น

(2) วิสาหกิจชุมชนกับการเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท

วิสาหกิจชุมชนกับการท่องเที่ยวในลักษณะนี้เป็นตัวอย่างของวิสาหกิจชุมชนที่พบมากในพื้นที่การท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะบริเวณเขตพื้นที่ในชนบท กล่าวคือ หากเป็นพื้นที่ในชนบทที่อยู่ใกล้กับภูเขา แม่น้ำ ลำธาร ที่มีการประกอบวิสาหกิจชุมชนมักเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ช้าง การท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสและเยี่ยมชมวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยผ่านกิจกรรมที่มีความสนุกและท้าทายซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง และแม่น้ำที่เป็นเกาะแก่งตลอดจนได้มีโอกาสชมทิวทัศน์ธรรมชาติที่เป็นภูเขา ชมการประกอบอาชีพของคนในชุมชน นอกเหนือจากการชมวิถีชีวิตของคนในชนบทดังกล่าวข้างต้น ยังมีวิสาหกิจชุมชนกับการเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบทที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนโดยการพักกับชาวบ้านแบบโฮมสเตย์ซึ่งการท่องเที่ยวลักษณะนี้ปัจจุบันเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวใน จังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก โดยได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ในการประกอบอาชีพ การประกอบอาหาร การทานอาหาร การแต่งกาย ซึ่งเป็นที่นิยมและเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวในการเข้ามาสัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดังกล่าว

5.1.2 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะทางวัฒนธรรมของ จังหวัดเชียงใหม่ถือได้ว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพราะมีการสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลานาน เนื่องมาจากจังหวัดเชียงใหม่ได้ถูกก่อตั้งมาเป็นระยะเวลานานถึง 700 กว่าปี โดยพญามังราย ซึ่งเป็นปฐมกษัตริย์แห่งเมืองเชียงใหม่ โดยได้รับเอาวัฒนธรรมจากต่างถิ่นเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่รวมทั้งยังได้รับวัฒนธรรมจากพระพุทธศาสนาเข้ามา จึงทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีการผสมผสานหล่อหลอมวัฒนธรรมขึ้นมาใหม่กลายเป็นวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตน จากการที่จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ในภาคเหนือและมีอาณาเขตติดต่อกับเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ทำให้มีชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาอยู่บริเวณพื้นที่ภูเขาที่ราบสูงของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ปาปากะฮอ กระเหรี่ยง อาข่า ละหู่ ซึ่งชนเผ่าเหล่านี้ก็มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง โดยวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนของจังหวัดเชียงใหม่ที่โดดเด่น ได้แก่ วัฒนธรรมการพูด วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมการแสดง สถาปัตยกรรม การปั้นและการประดิษฐ์ข้าวของเครื่องใช้ มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตนดังกล่าว ทำให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ถึงคำขวัญของจังหวัดเชียงใหม่ที่ว่า “ดอยสุเทพเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า บุปผชาติล้วนงามตา นามล้ำกอนครพิงค์” เป็นคำขวัญประจำจังหวัดเชียงใหม่ที่สะท้อนให้เห็นถึงประเพณีวัฒนธรรมอันงดงามของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ถือได้ว่าเป็นสถานที่ที่น่าอยู่ของโลกแห่งหนึ่ง จากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น เป็นปัจจัยทำให้เชียงใหม่กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งสืบเนื่องมาจากการมีวัฒนธรรมที่งดงามและมรดกตกทอดกันมาเป็นระยะเวลาช้านานจากการศึกษา การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีบริบทของการท่องเที่ยวที่อาศัยทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญ จากการศึกษากรณีตัวอย่างการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถสรุปเป็นบริบทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ได้ดังนี้

(1) วัฒนธรรมการกิน

คนเชียงใหม่มีวัฒนธรรมการกินที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ได้แก่ การทานข้าวเหนียวที่ใส่อยู่ในกระติบข้าวที่สานด้วยวัสดุพื้นบ้าน เช่น ใบตาล ใบมะพร้าว ไม้ไผ่ เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมนี้ได้แทรกซึมและสืบทอด เป็นวิถีชีวิตของคนเชียงใหม่และได้ถูกนำมาใช้ในการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวสามารถมาเรียนรู้และรับประทานอาหารพื้นเมืองของคนเชียงใหม่

นอกจากนี้ยังมีอาหารพื้นเมืองของคนเชียงใหม่ ที่เกิดจากการเรียนรู้โดยอาศัยภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่สำคัญและมีชื่อเสียงสร้างรายได้ให้กับจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่การแปรรูปการทำขนม

(2) วัฒนธรรมการแต่งกาย

ชาวเชียงใหม่มีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่รักสวยรักงาม ดังนั้น วัฒนธรรมการแต่งกายจึงออกมาดูสวยงาม นิยมแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองที่ทำมาจากผ้าฝ้าย ซึ่งเป็นพืชที่ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือ ทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายด้วยผ้าพื้นเอง ได้สืบทอดและเป็น ที่นิยมของจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่มาเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีความสนใจเข้ารับการอบรม เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับการทอผ้าพื้นเมือง วิธีการแต่งกายพื้นเมืองในงานประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ ตัวอย่าง ชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งใน ตัวอย่างที่สำคัญ ที่ชุมชนมีการทอผ้าพื้นเมืองจากผ้าฝ้ายโดยมีลวดลายของผ้าที่สวยงาม เป็น แหล่งเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจทั่วไปเข้ามาเรียนรู้การทอผ้าฝ้าย และการแต่งกาย นอกจากนี้จากการที่จังหวัดเชียงใหม่มีชนเผ่า ได้แก่ ละหู่ อาข่า คะฉิ่น ปาปะกะยอ อาศัยอยู่ในแถบ พื้นที่สูงของ จังหวัดเชียงใหม่ ชนเผ่าเหล่านี้ก็จะมีวัฒนธรรมการแต่งกายเป็นที่สวยงามซึ่งชาวเขา เหล่านี้ถือว่าเป็นประชากรของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นวัฒนธรรมการแต่งกายจึงเป็นเอกลักษณ์ของ ชนเผ่า ซึ่งมีความสวยงามแปลกและเด่นของแต่ละชนเผ่า ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามา เยี่ยมชม

(3) สถาปัตยกรรมด้านการสร้างบ้านเรือน

การสร้างบ้านเรือนของชาวเชียงใหม่มี 2 ลักษณะ คือ บ้านที่ทำด้วยไม้สัก และ บริเวณจั่วหลังคาบ้าน นิยมประดับด้วยกาแล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทยล้านนาทาง ภาคเหนือ ส่วนอีกลักษณะคือบ้านที่ทำด้วยไม้ไผ่ ใบตองตึง ส่วนใหญ่บ้านประเภทนี้มักพบตาม ชานเมือง จากการที่คนเชียงใหม่บางส่วนมีบรรพบุรุษที่สืบเชื้อสายมาจากชนเผ่าเชียงตุงของพม่า ทำให้มีการนำเอาสถาปัตยกรรมการสร้างบ้านเรือนของพม่าเข้ามาผสมผสานกับไทยล้านนา และ เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ จังหวัดเชียงใหม่ ที่แสดงให้เห็น ถึงภูมิปัญญาและความประณีตบรรจงของสิ่งปลูกสร้างของคนเชียงใหม่ ในสมัยโบราณการสร้าง บ้านเรือนของไทยเงินจะมีได้ถุน โลง หลังคาคล้ายทรงปั้นหยา มุงด้วยดินนอ มีหน้าต่างด้านหน้า และด้านข้างที่มีข้อมูลเพื่อไว้สำหรับเปิดรับความเย็นในฤดูร้อน มีห้องครัวอยู่ด้านหลังบ้าน เสา บ้านนิยมสร้างด้วยหินหรือซีเมนต์ เพื่อป้องกันปลวก ซึ่งสถานที่แห่งนี้สามารถดึงดูดให้ นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม

(4) วัฒนธรรมด้านการใช้ภาษา

คนเชียงใหม่มีการใช้ภาษาสื่อสารเป็นของตนเอง โดยเรียกภาษาที่ตนเองใช้สื่อสารว่า คำเมือง ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันมาช้านาน เมื่อสมัยอาณาจักรล้านนา และได้สืบทอดต่อกันมา

5.1.3 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

กระแสความนิยมของคนในปัจจุบันที่ได้หันมาใส่ใจในสุขภาพมากยิ่งขึ้นจึงทำให้การบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีประชาชนที่อาศัยอยู่ใน จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการเอาใจใส่และมีการดูแลสุขภาพเพิ่มมากขึ้นจะเห็นได้จากการหันมาออกกำลังกาย การนวดแผนโบราณ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับประทานอาหารพืชผักสมุนไพรปลอดสารพิษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เป็นแรงดึงดูดอันสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวและใช้บริการเกี่ยวกับสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่จากกรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปเป็นบริบทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

(1) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในลักษณะของการส่งเสริมสุขภาพ กล่าวคือ เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาที่เหลือจากการมาท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่เปลี่ยนมาใช้บริการทางด้านสุขภาพซึ่งเป็นลักษณะของการส่งเสริมและดูแลสุขภาพให้มีความแข็งแรง ได้แก่ การมาเที่ยวพักผ่อนตามชนบทที่มีที่พักและการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ เช่น พืช ผักสมุนไพร และปลอดสารพิษ การเรียนรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของพืชผักสมุนไพรแต่ละชนิด ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยวที่ชุมชนแห่งนี้จะได้รับประทานอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรจากพืชผักสมุนไพรที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ ตลอดจนได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของพืชผักสมุนไพรดังกล่าวที่มีต่อร่างกายจึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มีความใส่ใจต่อสุขภาพเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก

(2) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในลักษณะของการบำบัดรักษาโดยอาศัยพืชผักสมุนไพรที่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสามารถนำเอาสมุนไพรมาใช้ในการบำบัดรักษาโรคบางอย่างได้ เช่น โรคท้องอืดท้องเฟ้อ โรคท้องเสีย โรคร้อนในกระหายน้ำ

5.1.4 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

สภาพพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีภูมิประเทศอันสวยงามประกอบไปด้วยภูเขาใหญ่น้อยสลับซับซ้อนและโอบล้อมตัวเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนป่าเขา แม่น้ำ ลำธาร ที่อุดมสมบูรณ์รวมถึงอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวจึงเป็นจังหวัดที่มีผู้คนกล่าวขวัญถึงและหวังที่จะได้มีโอกาสมาเยือนและจากสภาพของภูมิประเทศที่สวยงามผนวกกับการมีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ดังกล่าวได้ทำให้ จังหวัดเชียงใหม่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมายโดยหนึ่งในกิจกรรมของการท่องเที่ยวที่สำคัญคือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับความสนใจและความนิยมจากนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเยี่ยมชม จากการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ จากกรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปบริบทของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ได้แก่

(1) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น

นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสและเพลิดเพลินกับวิถีชีวิตและวิถีการทำนาทำสวน ทำไร่ของคนไทยในสมัยดั้งเดิม เช่น การทำนา การปลูกข้าว การเบงหมูลุม การเลี้ยงกบ การเพาะเห็ด การปลูกข้าว การปลูกพืชผักสวนครัว โดยอาศัยภูมิปัญญา ท้องถิ่นตามวิถีแบบธรรมชาติ

(2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในลักษณะของการศึกษา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการให้กับโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้ ทดลองทำ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียงที่มีอยู่กระจายไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ของ จังหวัดเชียงใหม่ โดยที่ชุมชนเหล่านี้จะเป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการทำการเกษตรหลักที่สำคัญ คือ การทำนา การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ โดยนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมชุมชนการท่องเที่ยวแห่งนี้สามารถที่จะมาศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกข้าว การทำนา เรียนรู้การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ด เรียนรู้สรรพคุณและคุณประโยชน์ของเห็ดแต่ละชนิด

5.1.5 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

การที่จังหวัดเชียงใหม่ได้ถูกก่อตั้งมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จึงขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ที่มีความโดดเด่น โดยเฉพาะโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง วัดวาอาราม ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ของคนในสมัยโบราณที่ได้ ตกทอดและสืบทอดกันมา โดยมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ ซึ่งเหล่านี้ได้ส่งเสริมให้จังหวัดเชียงใหม่กลายเป็นเมืองที่มีผู้คนจากทั่วสารทิศมีความสนใจและแวะเข้ามาเยี่ยมชม ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ จนทำให้เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก การศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาบริบทการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของ จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมาย ลักษณะของบริบทการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา เรื่องราวของเหตุการณ์สำคัญในอดีตของชุมชน เช่น การก่อตั้งเมือง วิถีชีวิตของคนในชุมชน ในอดีตเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนในสมัยโบราณ โดยพิจารณาและวิเคราะห์จากซากของ โบราณวัตถุ อาคารบ้านเรือนว่าได้รับอารยธรรมจากแหล่งใดบ้าง สร้างขึ้นมาสมัยใด เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่ได้ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 700 ปี จึงทำให้มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ เมืองเก่าต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้จากการศึกษากรณีตัวอย่างการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปบริบทของ การท่องเที่ยวของประวัติศาสตร์ ของจังหวัดเชียงใหม่

5.1.6 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาศักยภาพบุคคลในชุมชนเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

(1) ลักษณะของทรัพยากรบุคคลที่เชื่อมโยงกับบริบทการท่องเที่ยวมีดังนี้

(1.1) ทรัพยากรบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชนนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยผู้นำชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มอาชีพ ปราชญ์ชาวบ้าน และประธานหรือผู้นำเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชนโดยบุคลากรเหล่านี้จะเป็นผู้นำในการเป็นต้นคิด วางแผนแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชนประสบความสำเร็จ ขณะเดียวกัน

ยังทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในการจัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

(1.2) ทรัพยากรบุคคลที่เป็นชาวบ้าน ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เช่น ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการนวดแผนโบราณ กลุ่มท่องเที่ยวในชุมชน หรือผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน เช่น การทอผ้า จักรสาน การปั้น เกษตรกรที่เป็นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นภายในชุมชนเนื่องจากในการประกอบอาชีพเป็นจุดที่จะเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวและผู้มาใช้บริการให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ขณะเดียวกันตัวของผู้ประกอบการเองก็มีบทบาทสำคัญในการที่จะประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนในการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวในการเข้ามาใช้บริการโดยผ่านการมีมนุษยสัมพันธ์ การมีจิตวิญญาณของการให้บริการ

(1.3) ทรัพยากรบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยวซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ปรึกษาของชุมชนในด้านการท่องเที่ยว ทำการติดต่อประสานงานกับบุคคลหน่วยงานต่าง ๆ ในการผลักดันเรื่อง การท่องเที่ยวของชุมชนไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานในการทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน กิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว การจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยว เช่น การจัดทำป้ายเพื่อบอกทิศทางสถานที่แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน

(2) บทบาทและหน้าที่ของทรัพยากรบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการบริหารจัดการ โดยมีทรัพยากรบุคคลสำคัญที่เข้ามารับผิดชอบและดูแลเกี่ยวกับงานด้านการท่องเที่ยวในลักษณะของคณะกรรมการการท่องเที่ยวซึ่งได้รับการแต่งตั้งและคัดเลือกจากชาวบ้านให้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงใหม่จะมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายก็ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน หากทรัพยากรบุคคลมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถก็จะสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นบทบาทและหน้าที่สำคัญของทรัพยากรบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย

(2.1) การวางแผนการดำเนินงาน

ทรัพยากรบุคคลที่มีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ทำหน้าที่ในการวางแผนการดำเนินงานจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยกำหนดทิศทางการทำงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันทั้งคนในชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ เช่น การกำหนดจุดที่จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนว่าสมควรจะเป็นแหล่งใด การฟื้นฟู อนุรักษ์และดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยว การกำหนด กฎกติกาในการให้บริการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน การจัดเวรยามในการดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยว การจัดสรรผลประโยชน์ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวางแผนเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนการให้บริการด้านต่าง ๆ

(2.2) การจัดการองค์กร

การจัดการองค์กร คือ การกำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวว่าใครสมควรที่จะทำหน้าที่อะไรในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว โดยการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบจะใช้หลักการแบ่งหน้าที่ตามความรู้และความสามารถ นอกจากการจัดการองค์กรของคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนแล้วในบางพื้นที่ก็จะมีคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นเครือข่ายซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนของชุมชนที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวก็จะช่วยกันในการร่วมกันวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน การประสานนโยบาย คน งบประมาณ ความช่วยเหลือทางด้านความรู้ในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

(2.3) การจัดการด้านทรัพยากรบุคคล

โดยเน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวได้แก่ การฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ทางด้านการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เป็นมาของชุมชน ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน การให้การต้อนรับและการให้บริการที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

(2.4) การติดต่อและการประสานงาน

โดยทรัพยากรบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารงานด้านการท่องเที่ยวทำหน้าที่ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานองค์กรภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การประชุม การทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวกับวิสาหกิจชุมชน การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ติดต่อประสานงานกับภาคเอกชนในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

(2.5) การติดตามและประเมินผลการทำงาน

ทางคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยทำการสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมามีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนในลักษณะใดและนำเอาข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิม

(3) รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยทรัพยากรบุคคลในจังหวัดเชียงใหม่

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยทรัพยากรบุคคลในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการการท่องเที่ยว กล่าวคือ ชาวบ้านในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวขึ้น จากนั้นก็มีการคัดเลือกตัวแทนเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบของคณะกรรมการการท่องเที่ยว

โครงสร้างของคณะกรรมการการท่องเที่ยวประกอบด้วย

(3.1) ประธานกลุ่ม

(3.2) รองประธานกลุ่ม

(3.3) เลขานุการกลุ่ม

(3.4) เภรียูญิกกลุ่ม

(3.5) คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่

1) ฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ในการวางแผน ควบคุมติดตามและประสานงานกับสมาชิกและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2) ฝ่ายการเงิน ทำหน้าที่รับผิดชอบในการบันทึกข้อมูลด้านการเงินและบัญชี ควบคุมรายรับและรายจ่ายของกลุ่ม การรักษาผลประโยชน์และการจ่ายเงินปันผล

3) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน

5.1.7 บริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

บริบททรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ มีความเด่นและแตกต่างจากทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่อื่นในแง่ของความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยเฉพาะการมีสภาพของภูเขาที่เป็นพื้นที่สูง โดยมียอดเขาอินทนนท์ที่เป็นภูเขาที่สูงสุดของประเทศไทย ขณะเดียวกันก็ยังมีหุบเขา และพื้นที่ราบซึ่งเอื้ออำนวยต่อนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการเดินป่า การปีนเขานอกจากการมีเทือกเขาสูงแล้ว ก็มีเกาะ แก่งตามลำน้ำ ลำห้วย ซึ่งทำให้บางพื้นที่ของ จังหวัดเชียงใหม่สามารถใช้เป็นสถานที่ในการล่องแพ ล่องแก่ง อันเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายดังกล่าวข้างต้น จังหวัดเชียงใหม่ยังประกอบไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีสำคัญต่าง ๆ สถานที่สำคัญทางศาสนา ได้แก่ โบสถ์ วัด เจดีย์ สถูป ดังรายงานการศึกษาของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2554) ที่ระบุว่า จังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับสูง เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของอารยธรรมล้านนา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่

5.1.8 บทบาทและการส่งเสริมของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับองค์กรท้องถิ่นในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาองค์กรท้องถิ่นกับบทบาทของการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปบริบทของการบริหารจัดการขององค์กรดังกล่าวต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

(1) บทบาทของการร่วมเป็นภาคีเครือข่ายกับชุมชนในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว เช่น ร่วมเป็นคณะกรรมการของชุมชนในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตลอดจนการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวของชุมชน

(2) บทบาทของการให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชน ในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การเป็นผู้ประสานระหว่างชุมชนและเอกชนในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน

(3) บทบาทในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีการการจัดสรรงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน การจัดทำป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน การจัดให้

มีสาธารณูปโภคครบครันบริเวณสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การทำถนนเพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การจัดเก็บขยะที่เกิดจากนักท่องเที่ยว

(4) บทบาทในการประสานกับผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้เชิงวิชาการแก่ชุมชน กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนความรู้เชิงวิชาการแก่ชุมชนโดยการเป็นผู้ประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้เชิงวิชาการแก่ชุมชน เช่น ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว เทคนิคและวิธีการในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้กับชุมชน

(5) บทบาทในการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเป็นแหล่งข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ตลอดจนการให้บริการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน

5.2 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

5.2.1 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ ของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน และ ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน สรุปสาระสำคัญ ประกอบด้วย การบริหารจัดการด้านการผลิต การบริหารจัดการด้านการตลาด การบริหารจัดการด้านการเงิน การบริหารจัดการด้านองค์กร ดังนี้

(1) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการการผลิต

วิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ มีจุดแข็ง คือ สินค้าหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของวิสาหกิจชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะด้าน โดยอาศัยภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่มีการสืบทอดกันมา ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเรียนรู้ และมาใช้บริการได้ อีกทั้งสมาชิกของกลุ่มมีความสามารถในการผลิตสินค้า หรือการให้บริการที่มีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและซื้อสินค้าได้ตลอดเวลา ส่วนจุดอ่อนนั้นพบว่าชุมชนยังขาดการจัดโปรแกรมที่จะจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชุมชน กล่าวคือ ยังไม่สามารถเชื่อมโยงสินค้าและบริการเข้ากับการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เข้ามาในชุมชนเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการเท่านั้น แต่ไม่มีความสนใจที่จะเข้ามาเที่ยวในชุมชน อีกทั้งยังขาดการวางแผนการผลิตสินค้า หรือการให้บริการ ทำให้บางครั้ง นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อสินค้าหรือบริการ แต่ไม่สามารถจำหน่ายสินค้าหรือบริการได้ เพราะ สินค้ามี

ปริมาณที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับอุปสรรคที่เกิดจากวิสาหกิจบางประเภทต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำธาร ป่าไม้ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการ แต่เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางครั้งมีความขาดแคลน ส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจชุมชนทำให้นักท่องเที่ยว ไม่สามารถเข้ามาใช้บริการได้ ด้วยเหตุนี้การท่องเที่ยวโดยวิสาหกิจชุมชนมักจะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรหรือภาครัฐเป็นอย่างดี ในการส่งเสริมการผลิต การให้บริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นโอกาสของกลุ่มในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

(2) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการองค์กร

วิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ มีจุดแข็ง คือ มีการจัดรูปแบบโครงสร้างและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มที่มีทั้งมีความพร้อม อีกทั้งการได้มาซึ่งคณะกรรมการของกลุ่มใช้หลักการคัดเลือกจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนจุดอ่อนพบว่า แม้จะมีการแบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มในทางปฏิบัติ ประธานกลุ่มจะเป็นผู้รับผิดชอบและจึงทำงานเกือบทุกอย่างของกลุ่ม ทำให้สมาชิกของกลุ่มขาดทักษะในการปฏิบัติงาน หรือแม้แต่คณะกรรมการของกลุ่มขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับ อัตลักษณ์ของสินค้าหรือการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวขาดความรู้ในการสำรวจความต้องการ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการซื้อสินค้าหรือให้บริการ และขาดการติดตามการดำเนินงานด้านการให้บริการด้านข้อมูลสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันกลุ่มที่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ในการสนับสนุนและให้โอกาสแสดงสินค้า ตามกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดขึ้น ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาช่วยทำการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ คือเป็นโอกาสของกลุ่มต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก

(3) ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด

วิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มมีจุดอ่อนค่อนข้างมากกล่าวคือ กลุ่มขาดความรู้และทักษะในการวางแผนการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อสินค้าและใช้บริการในชุมชน รวมถึงขาดความรู้ทางด้านภาษาในการนำเสนอสินค้าและบริการให้นักท่องเที่ยวขาดความรู้และความสามารถในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ ต้องผ่านคนกลางหรือเอเจนทียานนอกชุมชนทำให้ชุมชน เสียโอกาสและรายได้ให้แก่บุคคลอื่นที่อยู่ภายนอกชุมชน หรือแม้แต่ขาดความรู้และทักษะในด้านการทำธุรกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันกลุ่มก็ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐบาล ในการเป็นตัวกลางที่ประสานงานประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว ให้มาท่องเที่ยวเกิดการซื้อสินค้าและบริการภายในชุมชน คือเป็นโอกาสอีกทางหนึ่งของกลุ่มที่จะพัฒนาต่อไป

(4) ศักยภาพความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกับการท่องเที่ยว

การวิจัยพบว่าวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จุดอ่อนที่สำคัญ คือ วิสาหกิจชุมชนยังขาดความรู้และวิธีการในการเชื่อมโยงสินค้าและบริการให้เข้ากับการท่องเที่ยวหรือแม้แต่สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนยังขาดความร่วมมือในการที่จะขับเคลื่อน และผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ ในส่วนของผู้นำยังขาดความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงาน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่น

(5) ศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี

ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีจุดอ่อนที่สำคัญคือ กลุ่มขาดความรู้และทักษะในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงขาดความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนด้านการท่องเที่ยว จากบริบทและศักยภาพของกลุ่มที่วิเคราะห์ได้เห็นได้ว่า ด้วยศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่หากจะพัฒนาต่อไปให้เกิดความยั่งยืนแล้ว กลุ่มท่องเที่ยวต้องแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนาตามจุดแข็งและโอกาสที่ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบการบริหารด้านการเงินและบัญชี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน รวมถึงการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีของกลุ่มท่องเที่ยวให้เกิดการดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน หากกลุ่มทราบข้อมูลที่แท้จริงของตนเอง ก็จะสามารถวางแผนธุรกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มได้ในอนาคต

5.2.2 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย การบริหารจัดการการตลาด การให้บริการ การบริหารจัดการด้านการเงิน การบริหารจัดการองค์กร ดังนี้

(1) การบริหารจัดการด้านการตลาดหรือการให้บริการ

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่มีจุดแข็ง คือ มีวัฒนธรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ วัฒนธรรมด้านการกิน การแต่งกาย การใช้ภาษามีความโดดเด่น เฉพาะตัวจึงเป็นจุดสำคัญที่ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะของเมืองเชียงใหม่ที่มีอรรถาธิบายไม่ตรีที่ดี เนื่องจากการได้รับการถ่ายทอดและปลูกฝัง วัฒนธรรมตั้งแต่รุ่นโบราณ จึง

เป็นเสน่ห์ และเป็นจุดหมายที่สำคัญ ในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนจุดอ่อนนั้นพบว่า ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขาดความรู้และความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเฉพาะชุมชนการท่องเที่ยวที่เพิ่งก่อตั้งใหม่ อีกทั้งยังขาดความรู้และความสามารถในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน สอดคล้องกับอุปสรรคของกลุ่มคือยังขาดการสนับสนุน และการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภาครัฐ

(2) การบริหารจัดการด้านองค์กร

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่มีจุดแข็ง คือ ชุมชนมีความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนจุดอ่อน คือ ขาดการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการที่มีความชัดเจน จึงทำให้การดำเนินงาน ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของประธาน อีกทั้งชุมชนขาดความรู้และความเข้าใจในการทำธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และขาดการติดตามและประสานงานระหว่างและประสานงานระหว่างสมาชิกของชุมชนการท่องเที่ยว สอดคล้องกับอุปสรรคของกลุ่ม คือ คนในชุมชนขาดการตระหนักและเห็นคุณค่าในการสื่อสารประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงเด็กและเยาวชนมองข้ามและเพิกเฉย ในการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรม

(3) การบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่พบว่า มีอ่อน คือ กลุ่มขาดความรู้ในการทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักวิชา ขาดการทำบัญชี รายการรับ-จ่าย อย่างสม่ำเสมอ ขาดความรู้ในการคิดวิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อีกทั้งยังขาดความรู้และความสามารถในการนำเอารายได้จากการท่องเที่ยวมาจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับอุปสรรคของกลุ่มคือ คนในชุมชนขาดความมั่นใจในการจัดทำบัญชี สำหรับผลการวิเคราะห์ศักยภาพความเข้มแข็งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่า มีจุดอ่อนที่สำคัญคือ ชุมชนขาดความร่วมมือในการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เช่นการแต่งกาย และการใช้ภาษา หรือแม้แต่ชุมชนขาดความร่วมมือในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม ถึงแม้ว่ามีอยู่มาก แสดงถึงการที่ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน

จากบริบทและศักยภาพของกลุ่มที่วิเคราะห์ให้เห็นได้ว่า ด้วยศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่หากจะพัฒนาต่อไปให้เกิดความยั่งยืนแล้ว กลุ่มท่องเที่ยวต้องแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนากลุ่มตามจุดแข็งและ โอกาสที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบการบริหาร

ด้านการเงินและบัญชี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน รวมถึงการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีของกลุ่มท่องเที่ยวให้เกิดการดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน หากกลุ่มทราบข้อมูลที่แท้จริงของตนเอง ก็จะสามารถวางแผนธุรกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มได้ในอนาคต

5.2.3 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาการบริหารจัดการต้นทุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การบริหารจัดการด้านการให้บริการ การบริหารจัดการองค์กร และการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี ดังนี้

(1) ศักยภาพการบริหารจัดการการให้บริการ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มมีจุดแข็ง คือ ชุมชนมีความรู้และความสามารถในการให้บริการเชิงสุขภาพ ในลักษณะของการบำบัดรักษา แก่นักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่เป็นการบำบัดรักษาโดยอาศัยภูมิปัญญาพื้นฐาน นับว่าเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาใช้บริการ แต่ยังมีจุดอ่อนที่พบอยู่คือ ยังขาดความสามารถในการจัดโปรแกรมกิจกรรม การให้บริการเชิงสุขภาพ แก่นักท่องเที่ยว กลุ่มขาดความสามารถในการจัดหาลูกค้า หรือนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว และใช้บริการเชิงสุขภาพแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงขาดความรู้ในการอธิบายและการให้ความรู้เกี่ยวกับสรรพคุณ ของการให้บริการเชิงสุขภาพแก่นักท่องเที่ยว และขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์การให้บริการเชิงสุขภาพแก่นักท่องเที่ยว

(2) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการองค์กร

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มมีจุดแข็ง คือ สมาชิกของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงาน แต่ยังมีจุดอ่อน คือ ขาดการวางแผนการจัดการด้านบุคลากร ในด้านของการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการบริการ เชิงสุขภาพแก่นักท่องเที่ยว

(3) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ายังมีจุดอ่อน คือ ขาดความรู้และความสามารถในการจัดหมวดหมู่ ประเภท รายการในกาทำบัญชีการเงิน และขาดความสามารถในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงขาดความรู้และความสามารถในการจัดการผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน สำหรับการวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชนพบว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มมีจุดอ่อน คือ คนในชุมชนขาดการมี

ส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ คนในชุมชนขาดความสนใจ ที่จะเรียนรู้ในการให้บริการ เช่น การบำบัดรักษาสุขภาพให้แก่นักท่องเที่ยว

จากบริบทและศักยภาพของกลุ่มที่วิเคราะห์ให้เห็นได้ว่า ด้วยศักยภาพของกลุ่ม การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่หากจะพัฒนาต่อไปให้เกิดความยั่งยืนแล้ว กลุ่มท่องเที่ยวต้องแก้ไขจุดอ่อน และพัฒนากลุ่มตามจุดแข็งและ โอกาสที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะ ความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบการบริหาร ด้านการเงินและบัญชี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน รวมถึง การเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีของกลุ่มท่องเที่ยวให้เกิดการ ดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน หากกลุ่มทราบข้อมูลแท้จริงของตนเอง ก็จะสามารถวางแผนธุรกิจ ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มได้ในอนาคต

5.2.4 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ โดย แบ่งออกเป็น ศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความ เข้มแข็งของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ การวิเคราะห์ศักยภาพการบริหาร จัดการชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบไปด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการและ บริหารจัดการด้านองค์การบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี มีรายละเอียดดังนี้

(1) ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการให้บริการหรือการผลิต

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มพบว่ามีจุดแข็งคือ ชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความรู้พื้นฐานทางด้านการเกษตรเป็นอย่างดี ซึ่งสามารถใช้เป็นจุดขาย ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เพื่อเข้ามาเยี่ยมชมและซื้อผลผลิตทางการเกษตรของชุมชนได้ ส่วน จุดอ่อนคือ บุคลากรในชุมชนขาดความรู้และความเข้าใจ และทักษะในการทำธุรกิจการท่องเที่ยว เชิงเกษตร บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการอธิบายหรือนำเสนอการเกษตรที่เชื่อมโยงกับ วิสาหกิจชุมชนและการท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้กลุ่มยังขาดความรู้ในการจัดรูปแบบโปรแกรมการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และที่สำคัญคือขาดความรู้ทางด้านการจัดทำทางการศึกษาเทคโนโลยีเพื่อ เผยแพร่และให้ความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่นักท่องเที่ยว

(2) ศักยภาพการบริหารจัดการด้านองค์กร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดเชียงใหม่พบว่ามีจุดแข็ง คือ สมาชิกของ ชุมชนมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงาน ส่วนจุดอ่อนคือการจัดโครงสร้างขององค์กร และการ แบ่งอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการยังไม่มี ความชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาการจัด

คนไม่เหมาะสม อีกทั้งยังมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ไม่ได้นำหลักความรู้ ความสามารถของคนเป็นหลัก แต่ใช้ความคุ้นเคย เป็นสำคัญ

(3) ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดเชียงใหม่พบว่ามีจุดอ่อนคือ ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะชุมชนที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาใหม่ยังไม่เข้าใจละแวกความรู้ในการปฏิบัติตามธรรมเนียมการท่องเที่ยวชุมชน และชุมชนขาดความรู้ทางด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงินของชุมชนทำให้บางครั้งเกิดปัญหาการใช้เงินทุนไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับอุปสรรคของกลุ่มคือ หน่วยงานของรัฐไม่ให้ความสนใจ ที่จะให้ข้อมูลหรือคำแนะนำช่วยเหลือในการผลักดันการดำเนินงานของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ปรากฏเป็นรูปธรรม

ในส่วนของการวิเคราะห์ศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการประกอบอาชีพพื้นฐานทางด้านการเกษตรอย่างเป็นปกติ และมีกิจกรรมทางด้านการเกษตรมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมการทำเกษตรได้ตลอด ส่วนจุดอ่อนคือ ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดความรู้และวิธีการในการเชื่อมโยงสินค้าและบริการทางการเกษตรให้เป็นการท่องเที่ยว สมาชิกของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดความร่วมมือในการที่จะขับเคลื่อน และผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเต็มรูปแบบ อีกทั้งชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นในด้านการทำเกษตร แม้แต่ผู้นำชุมชนยังขาดความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และขาดความรู้และความสามารถในการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ สอดคล้องกับอุปสรรคของกลุ่มคือ หน่วยงานภาครัฐเพิกเฉยไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และหน่วยงานภาครัฐไม่ให้การสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในการการผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรของชุมชน

จากบริบทและศักยภาพของกลุ่มที่วิเคราะห์ให้เห็นได้ว่า ด้วยศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่หากจะพัฒนาต่อไปให้เกิดความยั่งยืนแล้ว กลุ่มท่องเที่ยวต้องแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนากลุ่มตามจุดแข็งและโอกาสที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าถึงลูกค้าด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง จึงจะทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการท่องเที่ยวสำหรับการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับบุคคลที่สนใจ อันจะก่อให้เกิดนวัตกรรมและความรู้ควบคู่กับการศึกษาด้านการเกษตรเชิงท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

5.2.5 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น ศักยภาพการบริหารจัดการของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และความเข้มแข็งของชุมชนการท่องเที่ยว สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์การบริหารจัดการชุมชนการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่

(1.1) ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการให้บริการ

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กลุ่มพบว่ามีจุดแข็ง คือชุมชนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์สามารถดึงเอา สถานที่สำคัญ ทางประวัติศาสตร์มาสร้างเป็นจุดหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ อีกทั้งชุมชนการท่องเที่ยวมีความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนได้ ส่วนจุดอ่อนที่พบคือ ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ขาดทักษะและความรู้ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ และชุมชนขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

(1.2) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการองค์กร

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พบว่ากลุ่มมีจุดแข็ง คือ มีการจัดตั้งชุมชนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่มีความชัดเจน และมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของกลุ่มเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนจุดอ่อนที่พบ คือ ขาดการกระจายอำนาจอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคืออำนาจหน้าที่กระจุกตัวอยู่ที่เฉพาะประธานชุมชนเท่านั้น และสมาชิกขาดการติดต่อประสานงานอย่างสม่ำเสมอ

(1.3) ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พบว่ากลุ่มมีจุดอ่อน คือ ขาดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการท่องเที่ยว ขาดความรู้ทางด้านการบัญชี รายรับ-รายจ่าย ของการท่องเที่ยว และยังขาดความรู้ในการแยกประเภทหมวดหมู่ ของการทำบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

สำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ยังมีจุดอ่อน คือชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนและการผลักดัน การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมโดยคอยรับความ

ช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ทั้งนี้ชุมชนมีความแตกแยกทางด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดสรรผลประโยชน์ และรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง หรือแม้แต่ผู้นำชุมชนบางรายยังขาดความสนใจในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็นโอกาสที่หน่วยงานภาครัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวและทำนุบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

บริบทและศักยภาพของกลุ่มที่วิเคราะห์ให้เห็นได้ชัด ด้วยศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่หากจะพัฒนาต่อไปให้เกิดความยั่งยืนแล้ว กลุ่มท่องเที่ยวต้องแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนาตามจุดแข็งและโอกาสที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าถึงลูกค้าด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง จึงจะทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการท่องเที่ยวสำหรับการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้กับบุคคลที่สนใจ อันจะก่อให้เกิดนวัตกรรมและความรู้ควบคู่กับการศึกษาด้านประวัติศาสตร์เชิงท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

5.2.6 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาศักยภาพบุคคลในชุมชนเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ระดับศักยภาพบุคลากรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการวิเคราะห์ศักยภาพของบุคคลในชุมชน ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแบ่งระดับของศักยภาพของบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังต่อไปนี้

(1) ศักยภาพของบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับเบื้องต้น คือ ระดับของศักยภาพบุคคลในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยขาดความรู้และความสามารถในการทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นชุมชนการท่องเที่ยวที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งใหม่ จึงทำให้ขาดความรู้ขาดความสามารถในการบริหารจัดการทุกด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการด้านองค์กร การบริหารจัดการด้านการบริการ การบริหารจัดการด้านการตลาด และการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี กล่าวคือในส่วนของการบริหารจัดการด้านองค์กร ยังไม่มีโครงสร้างการบริหารงาน ทำให้การแบ่งหน้าที่การทำงานมีความไม่ชัดเจน คณะกรรมการและสมาชิกยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบการทำงานของตนเอง ยังไม่มีการกำหนดกฎ กติกาของกลุ่มที่เป็นลายลักษณ์อักษร อาศัยการพึ่งคำสั่งจากคณะกรรมการกลุ่ม

ขาดความรู้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในชุมชน จึงทำให้ไม่ทราบทิศทางในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวว่าควรจะเป็นไปในรูปแบบใด ดังนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนทำให้ไม่ทราบเทคนิควิธีการในการที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวในเรื่องที่พัก ราคาที่พัก กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถทำได้ในระหว่างเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน ขาดความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการด้านการตลาด ได้แก่ การนำเสนอและแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน ประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ความสำคัญและความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว ขาดทักษะและความรู้ ความสามารถในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดึงนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ขาดความรู้และความสามารถในการบันทึกบัญชี และวิเคราะห์ต้นทุน ตลอดจนผลตอบแทนของการทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญที่ทำให้ศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ คือ ขาดความกระตือรือร้นและความมุ่งมั่นตั้งใจในการผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นภายในชุมชน ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน กล่าวคือ คณะกรรมการที่มีหน้าที่จัดการด้านการท่องเที่ยวยังไม่ได้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชน จึงทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยศักยภาพของบุคคลในชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับเบื้องต้น ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านปางห้วยลาน ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านต้นแห่น้อย ตำบลท่าวังพร้าว อำเภอสันป่าตอง กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง และกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านถ้ำ ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว

(2) ศักยภาพของบุคคลชุมชนการท่องเที่ยวระดับปานกลาง คือ ศักยภาพของบุคคลในชุมชนที่มีความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับปานกลาง กล่าวคือ คณะกรรมการกลุ่มมีความรู้และความสามารถในการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ดำเนินการทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวมาเป็นระยะเวลาพอสมควร มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม และมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่มีความชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่ม มีการกำหนดกฎระเบียบของกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มมีความรู้และความสามารถในการวางแผนการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ในระดับปานกลาง กล่าวคือคณะกรรมการกลุ่มยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาด กล่าวคือขาดการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน ทำให้การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวไม่สามารถตอบสนอง

ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นอาหาร สถานที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว การให้บริการ การติดต่อและประสานสร้างเครือข่ายในด้านการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาคีอื่น จึงทำให้การดึงนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากขาดการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันยังขาดความรู้และความสามารถในการวางแผนธุรกิจในระยะยาวของการกำหนดเทคนิคและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว มาจากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวซึ่งมีผลกระทบต่อการจัดการด้านรายได้ กล่าวคือทำให้คณะกรรมการกลุ่มไม่สามารถทราบต้นทุนที่แท้จริงในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งทำให้ไม่สามารถประมาณการ ค่าใช้จ่ายที่แท้จริงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวได้ จึงทำให้การดำเนินธุรกิจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยศักยภาพของบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย และกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง

(3) ศักยภาพของบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับสูง หมายถึง ศักยภาพของคณะกรรมการ ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอยู่ในระดับสูง เนื่องจากมีการมีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การมีภาวะผู้นำสูง กล่าวคือมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงาน แม้จะประสบปัญหาในด้านการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวก็ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ตัวอย่าง ประธานกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวแม่โจ้บ้านดิน เป็นผู้ที่มีความอดทนและเสียสละในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว แม้จะประสบปัญหาภายในกลุ่มที่สมาชิกขาดความกระตือรือร้นและความร่วมมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทางประธานกลุ่มก็พยายามกระตุ้น และผลักดันให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว พยายามแสวงหาความรู้หาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อจะผลักดันให้การดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มประสบความสำเร็จ สำหรับศักยภาพของบุคคลด้านการบริหารจัดการของชุมชนการท่องเที่ยวระดับสูง จะมีประวัติของการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชนมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยพยายามนำเอาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ได้แก่ การวางแผนเรื่องการท่องเที่ยว การจัดการองค์กร การติดต่อประสานงาน แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการด้านการตลาดและการเงินที่ยังอยู่ในระดับปานกลาง และยังขาดความสามารถในการนำเสนอการบริการ การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว ตลอดจนการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ศักยภาพของ

บุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนในระดับสูง ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนแม่โจ้ บ้านดินโฮมสเตย์ ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง และกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันกอเกิด ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง

5.2.7 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่มีจุดแข็งในการบริหารจัดการคือ ชุมชนมีความตื่นตัวในการอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวมากขึ้น ไม่ถูกทำลาย แต่ยังพบจุดอ่อนคือ ชุมชนยังขาดความรู้ในการวางแผนการทำงาน และการวางแผนการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่ชุมชนมากที่สุด กล่าวคือชุมชนมีกัณนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวมาใช้อย่างมากมายน โดยไม่มีการจำกัดระยะเวลาของการใช้ทรัพยากร เช่น ในฤดูฝนควรเป็นฤดูที่น่าจะให้ทรัพยากรการท่องเที่ยว อันได้แก่ ป่าไม้ภูเขา ลำธาร ได้มีโอกาสพักฟื้นเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ หลังจากให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการมาช้านาน แต่ชุมชนกลับไม่ได้ทำเช่นนั้น จึงทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยว ค่อย ๆ ทรุดโทรมไปเรื่อย ๆ นอกจากนี้ชุมชนยังขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการขับเคลื่อน และผลักดัน การนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือแม้แต่ยังชุมชนขาดการประสานความร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น ชุมชนขาดการติดตามผลของการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวมาใช้ทำให้เกิดปัญหาการทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยว ชุมชนยังขาดความสามารถในการจัดสรร ผลประโยชน์ที่ได้จากการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกของชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน จึงเป็นโอกาสที่ชุมชนได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวมาโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนให้มากขึ้น อีกทั้งชุมชนขาดความสามารถในการคิดคำนวณต้นทุนของการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวและผลตอบแทนที่ได้รับจากการใช้ทรัพยากร

ในส่วนของการวิเคราะห์ศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีจุดอ่อนคือ ผู้นำชุมชนยังขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว และชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ชุมชนยังขาดจิตสำนึกและความห่วงใยในทรัพยากรการท่องเที่ยว ทำให้ขาดความมั่นใจในการสืบทอด ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นหนึ่งในทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ และ

ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อกำหนดทิศทาง ในการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนมาจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวกิจกรรมที่ให้มีการท่องเที่ยว

บริบทและศักยภาพของกลุ่มที่วิเคราะห์ให้เห็นได้ว่า ด้วยศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่หากจะพัฒนาต่อไปให้เกิดความยั่งยืนแล้ว กลุ่มท่องเที่ยวต้องแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนาจุดตามจุดแข็งและโอกาสที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบการบริหารด้านการเงินและบัญชี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน รวมถึงการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีของกลุ่มท่องเที่ยวให้เกิดการดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน หากกลุ่มทราบข้อมูลที่แท้จริงของตนเอง ก็จะสามารถวางแผนธุรกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มได้ในอนาคต

5.2.8 ศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับองค์กรท้องถิ่นในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับองค์กรท้องถิ่นในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่อาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการขององค์กรท้องถิ่น และความเข้มแข็งขององค์กรท้องถิ่นที่มีผลต่อศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน สรุปสาระสำคัญ

(1) ศักยภาพในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวขององค์กรท้องถิ่น

องค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีจุดแข็ง คือ มีความพร้อมและความจริงใจในการยินดีที่จะให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว และผู้ที่มีความสนใจจะมาเยี่ยมชม และศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และมีบุคลากรที่มีความรู้ และความสามารถในการประสานความร่วมมือ กับชุมชนเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน การให้บริการด้านการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีความรู้ในการจะให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ทรัพยากรการท่องเที่ยว แต่ยังพบจุดอ่อนคือ ยังขาดความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย องค์กรยังขาดการติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น และขาดการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน กับหน่วยงาน ต่าง ๆ ให้มีความหลากหลาย หรือแม้แต่ขาดความสามารถในการจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน กับหน่วยงานต่าง ๆ ให้หลากหลาย องค์กรมีการจัดทำงบประมาณร่วมกันระหว่าง อปท.กับชุมชนมีความเป็นไปได้น้อย เพราะชุมชนส่วนใหญ่หวังพึ่งงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สอดคล้องกับอุปสรรคขององค์กร คือ ในการมีส่วนร่วมกับชุมชนขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเข้มแข็ง อีกทั้งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางในการพัฒนา และบูรณะ สถานที่ท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ

บริบทและศักยภาพของกลุ่มที่วิเคราะห์ให้เห็นได้ว่า ด้วยศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่หากจะพัฒนาต่อไปให้เกิดความยั่งยืนแล้ว กลุ่มท่องเที่ยวต้องแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนากลุ่มตามจุดแข็งและโอกาสที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบการบริหารด้านการเงินและบัญชี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน รวมถึงการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีของกลุ่มท่องเที่ยวให้เกิดการดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน หากกลุ่มทราบข้อมูลที่แท้จริงของตนเอง ก็จะสามารถวางแผนธุรกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มได้ในอนาคต

